

1.čtení: 2. list Petrův 1,3-13

Hlavní čtení: *Bezbožné a dětinské báje odmítej. Cvič se ve zbožnosti. Cvičení těla je užitečné pro málo věcí, avšak zbožnost je užitečná pro všechno a má zaslíbení pro život nynější i budoucí. (1Tm 4,7-8)*

Tak tady máme dopis. Odesílatel: apoštol Pavel, t.č. v Makedonii. Adresát: Timoteus, Pavlův velmi blízký spolupracovník, t.č. nový kazatel a správce sboru v Efezu. Apoštol Pavel na sklonku svého života předává mladému Timoteovi své zkušenosti, své životní poznání. Klade důraz na zbožnost – a o té dnes bude hlavně řeč. To slovo často používáme, ale co to vlastně je zbožnost? Jak byste to vyjádřili vy? Představte si, že třeba někdo hledá cestu k víře a zeptá se vás – co je to vlastně ta zbožnost? Jak se to projevuje v každodenním životě? Jak mám být zbožný?

Tady nám hodně pomůže rozbor slova v jazyce, ve kterém byl Nový zákon napsán – ve staré řečtině. V původním textu je slovíčko *eusebeia* a chytré knihy nám prozradí, že to znamená doslova „dobrá úcta“ či „posvátný údiv“, vyjadřování úcty nebo láskyplná úcta. Znamená tedy postoj člověka, který správným způsobem prokazuje úctu vůči tomu, co jej přesahuje, vůči Bohu a všemu, co k Bohu patří.

V překladech do latiny je zbožnost překládána slovem *pietas*. Možná vám to připomene název knížky *Praxis pietatis čili jak se cvičit v pravé zbožnosti*. Jan Amos Komenský ji považoval za tak důležitou, že ji přeložil do češtiny a máme doloženo, že v Javorníku ji měli bratři a sestry už za prvních kazatelů Breznaye a Sallaye, a myslím, že by se v některé domácnosti našla i dnes. Celá knížka vlastně vychází z veršů, které dnes rozebíráme.

Tak tedy zbožnost je to takový způsob života, který je celý prodchnut úctou, respektem a láskou k Pánu Bohu a věcem Božím. Chválou a oslavou počínaje a růstem charakteru konče. Ostatně v tom českém slově „zbožnost“ já slyším něco jako „s Bož-nost“ – tedy být a jednat s Bohem, nebo také „z Bož-nost – tedy to, co je z Boha. A nejspíš obojí – z Boha i s Bohem. A tak nějak to slovo vzniklo.

A teď to cvičení. Pavel píše: „*Cvičení těla je užitečné pro málo věcí... Ty se však cvič ve zbožnosti.*“ Když dnes řekneme „cvičení těla“, tak se nám vybaví různé sporty, posilovny, běhání, chůze s hůlkami, cvičení na udržení štíhlé linie apod. Vykladači Písma tady nejsou jednotni – někteří se domnívají, že Pavel má na mysli sportování a tělesná cvičení. Sice naprostá většina lidí tehdejší doby se živila fyzickou prací a na nějaké sportování asi neměla ani chuť ani čas, ale přesto - už tehdy se konaly olympijské hry a v Novém zákoně jsou i jiné zmínky, které odkazují na sportovní trénink. Např v listu Filipským je odkaz na závody v běhu: „*Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti, běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus.*“ (Fp 3,12) Nebo v 1K 9,24: *Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali!*

Jiní se domnívají, že zmínka o „cvičení těla“ naráží na přísné asketické praktiky některých skupin a jedinců, protože v několika předcházejících verších se mluví o přísných postech, zákazu požívání masa, celibátu apod. Ale ať to tehdy už byla tak či onak, přenesme si to do dnešní doby – nějaká askese nebo přísné posty se dnes nenosí. Takže dnes pod „cvičením těla“ budeme rozumět hlavně sporty nebo různá zdravotní cvičení - trápí nás bolesti zad, nadváha, různé jiné těžkosti. Vysedáváme u televize, u počítačů, místo chození pešky máme kola, auta. A lékaři a jiní odborníci na lidské tělo nám všem říkají to samé: Tolik se necpěte. Hýbejte se, choďte, dělejte se sebou něco. Prostě udržujte své tělo ve formě.

V dnešních časech je cvičení těla mnohem užitečnější a potřebnější než ve starých časech. Ale přesto pořád platí, že cvičení zbožnosti je ještě důležitější. Tak si tu Pavlovu radu můžeme přeložit pro dnešní dobu takto: Zdravý životní styl je užitečný pro mnoho věcí, ale prohlubování křesťanské víry, naděje a lásky je užitečný ještě pro více věcí. Ta výzva k Timoteovi ale platí i pro nás: i my máme být dobře vytrénovanými křesťany! Máme pečovat o své tělo a žít zdravě, ale ještě důležitější je péče o duši.

Jenom pozor – Pavel nevytýká Timoteovi, že by snad nebyl zbožný. Timoteus je velmi zbožný, to Pavel dobře ví, protože si ho sám vybral za spolupracovníka a strávili spolu na cestách mnoho času, takže Timotea dobře zná. A tak proč mu to tak zdůrazňuje? Vezmu to trochu oklikou.

Právě nám začíná čas prázdnin a dovolených. Děti se těší, že 2 měsíce školu uvidí jen zdálky, učitele potkají leda někde na ulici nebo třeba na NGfestu, dospělí se těší, že na pár týdnů vypnou budík a mnozí si na dovolenou zajedou někam pryč. Proč se na to těšíme? Bude to změna, nebudeme muset pracovat, nebudeme dělat to, co děláme celý rok a můžeme, jak se říká, „vypnout“. Prostě naše disciplína, naše sebekázeň, také dostane dovolenou, můžeme se uvolnit a trochu možná polevit v tom, co děláme jinak každý den.

Ono je hezké si užívat volna, polevit v činnostech, odpočívat, nemyslet na práci, na povinnosti, lenošit... Jenomže když polevíme, tak rychle lenošíme, pohodlníme. Nejlépe je to vidět právě ve sportu nebo nějakém pravidelném cvičení. Nebo když celý rok musíte držet nějakou zdravotní dietu nebo omezení a pak si dovolíte nějaký „hříšek“ – zpravidla rychle naskočí nějaký problém.

A podobné je to i v duchovním životě. Třeba před spaním jsme moc unavení a tak vynecháme večerní modlitbu – „*šak pro jedenkrát sa nic nestane*“. No asi nestane, ale za den za dva budeme třeba zase unavení a bude zas o něco snazší modlitbu vynechat, a tak těch vynechání nenápadně přibývá a přibývá... Nebo když se třeba zapojíme do společného čtení Bible – jsou dny náročné nebo složité, kdy prostě vynecháme jeden den, druhý den. Ve čtení se to pak snadno dožene třeba v neděli, ale už na nás číhá pokušení vynechat častěji – „*šak to doženeme*“ – a za rohem už číhá nebezpečí v podobě lenosti. Známe to asi všichni, aspoň já to u sebe znám dobře.

Anebo to nemusí být náročný program, ale mylná úvaha - vždyť přece my evangelíci víme, že spasení je z milosti a víry, ne ze skutků. No a když mne rodiče nechali pokřtít, pan farář nás dovedl ke confirmaci, občas i do kostela zajdu (hlavně teda při svatbách a pohřbech ☺), tak mám vlastně vystarané, další už má na starosti Boží milost a já „*možu sedět u televize nebo u piva a hongat si nohama*“. Hlavně žádné skutkaření, že..? Ano, spasení je z milosti a víry, ale jak je to s tou zbožností? Jak je to s duchovním růstem? Opravdu pro to nemusím nic dělat? Opravdu mohu mít v této záležitosti celoživotní dovolenou a ono to nějak, když bude Duch svatý chtít, přijde samo? Apoštol Pavel neříká: Věříš, tedy budeš spasen, o víc se nestarej. Ani neříká „Bud' zbožný“ nebo „chovej se slušně a pomáhej druhým, to stačí“. On říká „**CVIČ SE** ve zbožnosti.“ Ten pokyn „cvičit se“ je ohromně důležitý, řekl bych, že nejdůležitější z celého dnešního kázání. V řečtině je tam slovo, které odkazuje na pravidelné opakované cvičení a mohli bychom je docela dobře přeložit také jiným slovem, které Kraličtí neznali – slovem *trénovat*.

A pravidelné cvičení, trénink, ať už je to cvičení těla, nebo třeba hry na hudební nástroj apod, to znamená cvičit i když se mně zrovna nechce, je to někdy dřina, odříkání, přesvědčování sama sebe - jedním slovem disciplína, sebekázeň! To je přesně to, od čeho si o prázdninách rádi odpočineme. Ale jaký často bývá výsledek? Naše výkonnost – ať už ta tělesná nebo třeba ta hudební či jiná - jde rychle z kopce.

Proto ta výzva: Cvič se ve zbožnosti, trénuj zbožnost! Nikde tam nevyčteme, že by stačilo jen někdy, dočasně, občas a pak přijde období, kdy už to není nutné, kdy už to jde samo.

Bohužel v dnešní době slovo kázeň, disciplína, je často chápáno jako negativní donucování a omezování. Nebudeme přece nutit naše děti ke kázni, to omezuje jejich osobnost, jejich svobodný růst, že? Jenže když se sebekázní nenaučí jako děti, tak později už horko těžko. Náš slavný předek ve víře, biskup Jednoty bratrské Jan Amos Komenský sice hlásal pravidlo „škola hrou“, ale současně dodával, že „škola bez kázně je jako mlýn bez vody“. Moje maminka byla velmi laskavá žena a měla nás moc ráda, ale přesto, nebo možná právě proto, často vzpomínala tu lidovou moudrost: *ohýbaj ňa mamko, dokád' su já Janko, až já budem Jano, neohneš ňa, mamó.*

Na a jako nám svaly nenarostou bez cvičení, tak stejně se bez cvičení zbožnosti, zbožnost nedostaví a neudrží. Náš dnešní varhaník Mareček dostal od Pána Boha obrovské hudební nadání, ale i on dobře ví, že musí pravidelně a hodně cvičit, aby jako muzikant rostl, vyvíjel se. Mít nadání na cizí jazyky je bezva věc, ale aby se člověk nějaký jazyk dobře naučil, tak stejně musí odsedět stovky a stovky hodin u stolu a učit se slovíčka. Němci říkají, že musí mít Sitzfleisch – čili pevný zadek, odolný na dlouhé vysedávání na židli. A vy všichni víte, že i to nejlepší pole v Javorníku potřebuje pravidelnou péči, jinak zaroste a úrodu nedá. Pavel to píše Timoteovi: *Také rolník musí nejprve těžce pracovat, než sklídí úrodu. (2Tm 2,6)*

Krásně to vyjadřuje kniha Přísloví *Šel jsem kolem pole muže lenivého, kolem vinice člověka bez rozumu, a hle, byla celá zarostlá plevelem, celý její povrch pokrývaly kopřivy a její kamenná zeď byla pobořena. Když jsem na to hleděl, vzal jsem si to k srdci, přijal jako napomenutí to, co jsem viděl: Trochu si pospíš, trochu zdřímneš, trochu složíš ruce v klín a poležíš si a tvá chudoba přijde jak pobuda a tvá nouze jako ozbrojenec. (Př. 24, 30-34)*

A tak, milí bratři a sestry – teď prakticky - **Jak se cvičí zbožnost?** Dnešní doba chce být originální, najít něco nového, doporučit co ještě nikdo nedoporučil, ale ono to nic nového není. Jsou to staré známé věci: pravidelné čtení Bible a jiné kvalitní duchovní literatury, modlitba, půst, chvály, návštěvy shromáždění... Možná to zní trochu zastarale, nmoderně, jenže ! ... ono je to stále funkční a platné! Už víc než 2 tisíce let!

Každá jedna z těch věcí by vydala na několik kázání, tak je dnes rozebírat nemůžeme. Třeba zase někdy příště. Dnes bych ale rád dodal, že je převelice důležité, čím si každý den plníme hlavu. Když se místo poctivé stravy budeme živit jen čokoládou a sladkostmi, tak si pokazíme žaludek. Podobně je velký rozdíl, jestli si budeme hlavu plnit slovem Božím a jinou dobrou četbou - třeba svědectvím víry jiných lidí - anebo ji budeme plnit nekonečnými televizními seriály, černou kronikou, stěžováními si, klevetami a pomluvami.

No a na závěr snad otázka: a proč vlastně se máme cvičit ve zbožnosti? Apoštol říká, že je užitečná pro mnoho věcí. Ale pro co konkrétně? Pavel to píše v listu Galatským: *„Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrotá, věrnost, tichost a sebeovládání. (Ga 5, 22-23)*

Opravdu čistá a upřímná zbožnost má mnoho zaslíbení. Především dává člověku nejhlubší základ pro život. Vědomí Boží přítomnosti a blízkosti. Člověk si tak uvědomuje: ano, jsem křehký a chybující. Ale skrze Ježíše Krista jsem našel cestu k Bohu a k jeho odpuštění a to dává mému životu obrovskou hodnotu. Zbožnost dává sílu pro službu druhým lidem. Zbožnost mne může posilnit být lepším manželem, manželkou, otcem, matkou, synem, dcerou, přítelem, zaměstnancem...

Shrňme to všechno jednou židovskou historkou, kterou mám moc rád. Dva rabíni spolu debatovali o tom, co je víc, co má větší hodnotu – moudrost nebo zbožnost? Jeden tvrdil, že nejdůležitější je moudrost, bez ní se člověk může snadno ztratit v nástrahách světa a bludišti života. Ten druhý mu na to říkal: prožil jsem dlouhý život a prostudoval jsem důkladně celý Zákon, talmud, kabal a vůbec mnoho svatých a moudrých knih, dosáhnul jsem velké moudrosti, chvála buď za to Hospodinu, ale nakonec jsem poznal, že to všechno je pomíjivé a že největší cenu má pravá zbožnost. Jen na té skutečně záleží. A ten první mu na to odpoví: ano, a právě v tom je ta největší moudrost.

Každý máme nějaké nadání, každý na něco jiného – jeden na muziku, jiný má technické nadání a umí opravit kdejaký stroj, někdo třeba na vaření, někdo na polní práce, a tak by se dalo pokračovat. Ale jestli z toho budou nějaké výsledky, o tom nerozhodne to nadání samotné, ale disciplína, sebekázeň, se kterou budeme to nadání rozvíjet. Zbožnost také máme v sobě všichni, proto jsme dnes tady na službách Božích, ale naše zbožnost má růst a sílit. A to záleží nejen na Boží milosti, ale také na naší sebekázni a disciplíně, na našem, úsilí cvičit se ve zbožnosti.

A to i o prázdninách a na dovolených.

Modleme se: Pane Ježíši, náš Králi, jsme tady dnes kvůli Tobě, abychom Tebe slavili a pobývali ve Tvé přítomnosti a milosti. Prosíme, žehnej nám a provázej nás i na všech našich letních cestách i práci a pomáhej nám, aby naše zbožnost nepolevovala ani při zaslouženém odpočinku a dávej nám sílu a inspiraci pro zdravou sebekázeň.

Amen

Slovo na cestu:

(Poznámka: dnes se vítězům sportovních soutěží dávají medaile, za časů apoštola Pavla dostávali vavřínové věnce.)

1K 9,25 - Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný.

LM